

DECIZIE nr. 232 din 7 aprilie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 135/2010](#) privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală

EMITENT

• **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 427 din 16 iunie 2015**

Data intrării în vigoare 16-06-2015

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Oana Cristina Puică	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 135/2010](#) privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr. 1.218/177/2011 al Curții de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 737D/2014.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate. Arată astfel că, în situația particulară a achitării pentru neprevederea faptei de către legea penală, dispozițiile legale criticate nu permit soluționarea acțiunii civile, soluție legislativă care a existat însă și în codul anterior pentru astfel de achitări, întemeiate, la vremea respectivă, pe art. 10 alin. 1 lit. b) din Codul de procedură penală din 1968. Consideră că nu se susține nici afirmația că noua reglementare s-ar aplica retroactiv, întrucât între cele două coduri există o continuitate a soluției legislative. De altfel, autorul excepției solicită modificarea dispozițiilor de lege criticate, astfel încât să permită această soluționare a acțiunii civile.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 24 iunie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 1.218/177/2011, Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 135/2010](#) privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală. Excepția a fost ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu ocazia soluționării apelurilor declarate într-o cauză penală în care inculpații au fost trimiși în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de ucidere din culpă, prevăzută de art. 178 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, și vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 184 alin. 1 și 3 din Codul penal din 1969.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), potrivit cărora drepturile și libertățile cetățenilor, precum și dreptatea reprezintă valori supreme, respectiv respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, ale art. 15 alin. (2) potrivit căruia legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, precum și prevederile art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitor la dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil. În acest sens, arată că, în speță, în urma unui accident rutier - la producerea căruia, potrivit probatoriului administrat în primă instanță, cei doi inculpați au contribuit în proporție de 50% fiecare - părțile vătămate au avut nevoie de 12 zile, respectiv 35-40 de zile de îngrijiri medicale. Fapta a fost săvârșită la 31 mai 2009, rechizitoriul a fost finalizat de parchet la 14 iunie 2011, iar prin Sentința penală nr. 183 din 29 octombrie 2013 a Judecătoriei Aleșd - prin care inculpații au fost condamnați la pedeapsa închisorii a cărei executare a fost suspendată condiționat - părțile civile au beneficiat de daune materiale și morale, potrivit probelor administrate în cauză, aceasta din urmă ajungând în faza de apel sub imperiul noului Cod de procedură penală. Dispozițiile art. 196 alin. (2) și (3) din noul Cod penal incriminează fapta de vătămare corporală din culpă săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale pentru efectuarea unei anumite activități, prin

raportare la art. 194 alin. (1) din Codul penal, care prevede, printre alte consecințe, leziunile traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, care au necesitat, pentru vindecare, mai mult de 90 de zile de îngrijiri medicale, spre deosebire de art. 184 alin. 1 și 3 din Codul penal din 1969 care prevedea cauzarea, printre altele, a unei vătămări a integrității corporale sau a sănătății care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mari de 10 zile. Arată că [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) stipulează că noul Cod de procedură penală se aplică de la data intrării lui în vigoare tuturor cauzelor aflate pe rolul organelor judiciare, cu excepțiile prevăzute în cuprinsul [Legii nr. 255/2013](#), fără ca situația descrisă mai sus să beneficieze de o procedură derogatorie, în condițiile în care art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală prevede că, în caz de achitare a inculpatului, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi - care ar fi incident în cauză, în sensul că fapta nu mai este prevăzută de legea penală - instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă. Apreciază că, prin aplicarea acestor norme juridice proceselor aflate pe rolul instanțelor de judecată, se încalcă principiile judecării cauzei cu celeritate și într-un termen rezonabil, al echității, al securității raporturilor civile și al predictibilității legii penale. Așadar, sunt neconstituționale dispozițiile legii de punere în aplicare criticate, care nu prevăd în rândul excepțiilor situația descrisă anterior, în sensul continuării soluționării laturii civile a procesului penal.

6. Mai mult, art. 28 din Codul de procedură penală prevede că instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite, ceea ce înseamnă că toate probele administrate în fața instanței penale, inclusiv pe latură civilă, se pierd și nu mai pot fi valorificate în fața instanței civile, odată cu lăsarea nesoluționată a acțiunii civile de către instanța penală, impunându-se ca probele să fie readministrate în noul proces civil, ceea ce este de natură a aduce o atingere serioasă fondului cauzei, întrucât, așa cum este cazul speței de față, după trecerea unei perioade de peste 5 ani, este posibil ca martorii propuși pe latură civilă să nu mai poată fi audiați din varii motive sau să nu mai poată să relateze integral ceea ce au declarat în fața instanței penale. Consideră că principiul dreptății și componenta acestuia, echitatea, precum și drepturile civile ale persoanelor litigante nu trebuie să fie afectate în substanța lor prin modificări legislative intervenite pe parcursul judecării cauzelor și care se aplică imediat. Nu este vorba de norme penale care s-ar aplica imediat pe latură penală, ci de cele care vizează acțiunea civilă a persoanelor vătămate care s-au constituit părți civile în cauză și care așteaptă să li se facă dreptate. De asemenea, arată că în procesele penale cu obiect identic, finalizate până la 1 februarie 2014, părțile civile cărora li s-au cauzat vătămări corporale care nu depășesc 90 de zile de îngrijiri medicale au beneficiat de soluționarea acțiunii civile, iar, după această dată, acțiunea civilă nu mai este soluționată, creându-se astfel o discriminare între cele două categorii de persoane vătămate, justificată de argumente care țin doar de timp, iar nu de echitate, așa cum ar trebui să fie. Apreciază că este vorba de o incoerență a legiuitorului, care - deși a prevăzut anumite excepții privind aplicarea vechilor reglementări procedurale în funcție de faza procesuală a dosarelor [de exemplu, cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță în care s-a început cercetarea judecătorească anterior intrării în vigoare a legii noi rămân în competența aceleiași instanțe, recursurile în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi declarate împotriva hotărârilor care au fost supuse apelului potrivit legii vechi rămân în competența aceleiași instanțe și se judecă potrivit dispozițiilor legii vechi privitoare la recurs, plângerile împotriva soluțiilor procurorului de netrimiteră în judecată aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii noi continuă să se judece de către instanțele competente potrivit legii vechi, conform regulilor prevăzute de aceeași lege etc.] - a omis să facă o atare exceptare pentru acțiunile civile alăturate celei penale care se află în curs de judecată în primă instanță ori în apel. Arată că, pentru litigiile aflate pe rolul instanțelor judecătorești în care nu s-a depășit momentul procedural al constituirii de parte civilă, noua soluție legislativă este viabilă și nu cauzează nicio vătămare, întrucât probatoriul încă nu a fost administrat, motiv pentru care instanța civilă poate fi sesizată fără probleme.

7. Consideră că aplicarea imediată și retroactivă a noilor norme procesual penale raporturilor civile de care s-a făcut vorbire anterior, în sensul scoaterii respectivelor cauze de pe rol, în condițiile în care instanțele civile încep judecata fără să țină seama de cele petrecute în procesul penal, încalcă securitatea raporturilor civile, cerințele calitative referitoare la lege, potrivit cărora aceasta trebuie să fie predictibilă și accesibilă tuturor destinatarilor ei, precum și principiul neretroactivității legii. Totodată, arată că pot apărea probleme serioase în situația în care persoana vătămată este un minor și, în temeiul art. 19 alin. (3) din Codul de procedură penală, acțiunea civilă se exercită din oficiu, întrucât, odată părăsit cadrul procesual penal, sesizarea instanței și desfășurarea procesului civil se realizează potrivit principiului disponibilității. Apreciază că "înteruperea" acțiunilor civile exercitate din oficiu în numele minorilor le creează acestora un prejudiciu iremediabil, întrucât, în absența unei jurisprudențe constante, este greu de presupus că Ministerul Public va continua acțiunea în fața instanței civile, având în vedere că noul Cod de procedură civilă nu prevede obligativitatea participării procurorului în litigiile civile, cu atât mai mult cu cât instanța civilă ar trebui sesizată în acest sens, iar în jurisprudență nu prea există astfel de situații.

8. În fine, constată că, ca urmare a faptului că legiuitorul a intervenit pe parcursul desfășurării procesului civil și a prevăzut că noua reglementare se aplică retroactiv, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe hotărâri împotriva României în materie de fond funciar și nu numai, pentru încălcarea prevederilor art. 6 paragraful 1

din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 1 paragraful 1 din Primul Protocol adițional la Convenție sub aspectul inechității procedurii și al lipsei de predictibilitate a legii, precum și al încălcării securității raporturilor civile și a dreptului de proprietate.

9. Potrivit [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru ași exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 135/2010](#) privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013, raportat la dispozițiile art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, modificate prin [art. 102 pct. 13 din Legea nr. 255/2013](#), care au următorul cuprins:

- [Art. 3 din Legea nr. 255/2013](#): "Legea nouă se aplică de la data intrării ei în vigoare tuturor cauzelor aflate pe rolul organelor judiciare, cu excepțiile prevăzute în cuprinsul prezentei legi.";

- Art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală: "În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi, lit. e), f), g), i) și j), precum și în cazul prevăzut de art. 486 alin. (2), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă."

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, instanța de judecată, autoare a excepției, invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), potrivit cărora drepturile și libertățile cetățenilor, precum și dreptatea reprezintă valori supreme, respectiv respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, ale art. 15 alin. (2) potrivit căruia legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, precum și a prevederilor art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că instanța de judecată, autoare a excepției, solicită, în realitate, completarea dispozițiilor de lege criticate, în sensul ca, în caz de achitare a inculpatului în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi din Codul de procedură penală, să fie exceptată de la aplicarea art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală acțiunea civilă alăturată celei penale, care, la data intrării în vigoare a Codului de procedură penală, se află în curs de judecată în primă instanță ori în apel, dacă s-a depășit momentul procedural al constituirii de parte civilă. Or, o asemenea solicitare nu intră în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, potrivit [art. 2 alin. \(3\) din Legea nr. 47/1992](#), se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 135/2010](#) privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

15. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 3 din Legea nr. 255/2013](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 135/2010](#) privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr. 1.218/177/2011 al Curții de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 7 aprilie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Oana Cristina Puică

C.T.C.E. Piatra Neamt